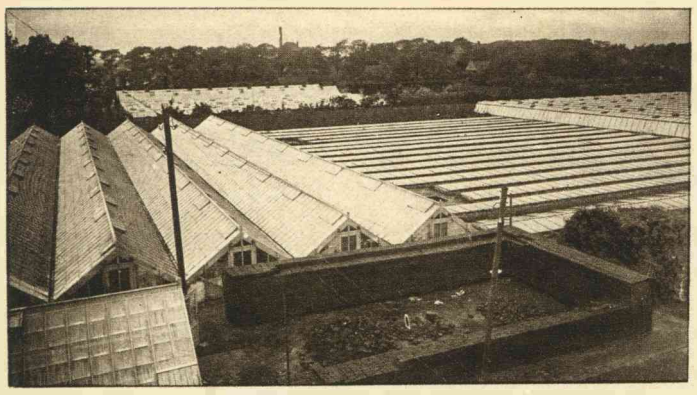
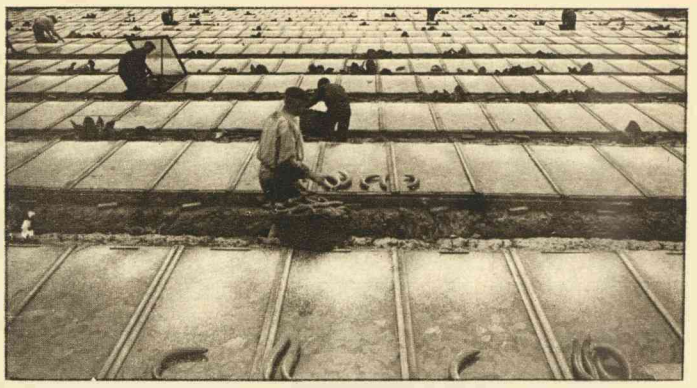
De Westlandsche Cultuur en de Oorlog

Elk stuk bebouwbaar land is overdekt met kassen en broeiramen, wat alleen mogelijk is door den export naar het buitenland.

Onder onafzienbare rijen broeibakken worden de komkommers geteeld, die grootendeels naar Engeland en Duitschland worden uitgevoerd.

Toen bijna een jaar geleden de oorlog uitbrak en ons land, hoewel niet meegesleept in den strijd, voor een oeconomische crisis van niet te overzienen omvang kwam te staan, toen was het wel de tuinbouw in 't Westland die direct, overweldigend en verbijsterend, den terugslag te voelen kreeg. Zonder stuiptrekking stond de hartader van de streek: de export, plotseling stil.

De roezig-drukke, als een machine in elkaar grijpende handel op de veilingen, functionneerde nauwelijks meer. In de tuinen kwam, inplaats van de bedrijvigheid, die alles benutte voor de meest intense productie, een verslapping als nooit te voren, doordat de groenten en vruchten nauwelijks de kosten van het plukken en ter-veiling-brengen opbrachten .... En dat alles beheerscht door den verlammenden twijfel aan de toekomst. Zou de grondoorzaak: het gebrek aan vervoermaterieel groenten haar oorzaak vond in den export. Dat zijn allemaal oeconomische beschouwingen van den bekrompen burgerman. De Hollandsche groenteprijzen worden niet beheerscht door de Westlandsche cultuur. Het zeer geringe bedrag dat zij hooger zijn in prijs, ligt aan andere omstandigheden.

Als morgen de grenzen gesloten zouden worden, zou er overmorgen in tal van Westlandsche producten geen handel meer zijn om de eenvoudige reden, dat de dan bedongen prijzen niet eens de kosten van oogsten en veilen zouden goedmaken.

De sla-campagne heeft dat bewezen.

Enorme voorraden groenten, gereed om geveild te worden op de Loosduinsche veiling.

Door verschillende tijdelijke oorzaken in het buitenland, daalde plotseling de prijs enorm, zoodat ook de uitvoer niet loonend was . . . Hoeveel tuinders hebben toen hun sla niet omgewied! Dit was één schadepost. Ging het zoo met alles, dan zou het Westland werkeloos worden.

Vóóruitzien is in den tuinbouw trouwens altijd uiterst moeilijk. Zoo klonk het verleden najaar van alle kanten: „tuinders, teelt in 1915 vooral grove producten voor de keuken zooals aardappelen, boonen en duurzame groenten en hoedt U voor fijne voortbrengselen en teere vruchten!" 't Waren specialiteiten die zoo spraken en niemand twijfelde.

Die aanbeveling stemde geheel overeen met ieders denkwijze. En de uitkomst? De fijne snufjes hebben kolossale prijzen gemaakt.

De eerste groenten en vruchten brachten prijzen op waar naar Duitschland lager dan in 1914 om dien tijd. Snijboonen en suikerboonen waren verleden jaar duurder dan nu! Voor sla, peen en bloemkool zijn veel lagere prijzen gemaakt. En dan wordt er waarlijk nog gezegd dat de tuinders een goed jaar zouden maken. De cijfers wijzen wel anders uit.

Neem b.v. de exportveiling te Poeldijk waar in Maart, April en Mei het totaal omgezet bedrag f 65.000 bedroeg tegen f 95.000 in die maanden van 1914, dat is dus 32 p.Ct. minder opbrengst voor de tuinders, terwijl de kosten eerder hooger dan lager zijn. De oorzaak? Lagere prijzen door minder vlotten export. Misschien maken de overige maanden het eindresultaat beter. De bessen beloven veel en de tomatenmarkt is prijzig, vooral omdat er naar Duitschland geen tomaten uit Italië uitgevoerd worden en Engeland ze ook niet uit Noord-Frankrijk betrekt.

En gelukkig levert onze export geen politieke verwikkelingen. Beide partijen worden voorzien, zoowel Duitscher als Brit. Groente is geen contrabande waardoor onze neutraliteit in 't gedrang raakt. Gelukkig maar, want 't bloeiende „self-made" Westland, dat een en al „Cultur" en „Geschäft" is, zou zonder twijfel ondergaan . . .

* * *

Zoo gaat dus vooralsnog een intense „industrie", (want die benaming kan men aan de moderne groenten-kweekerijen gerust geven) niet al te zeer gebukt onder de oorlogsomstandigheden, hoewel ze in nauw contact staat met de strijdende volkeren. Zelfs komen er op bepaalde momenten, als plotseling een der producten in een minimum van tijd geoogst moet worden, handen te kort, daar de mobilisatie veel krachten aan het bedrijf onttrok. De vaarten hebben hun levendig en schilderachtig aspect behouden. Aan de veilingen is het handelsleven bedrijvig als weleer. De motorschuiten knallen hun roffels in het water; de schippers duwen met taaie kracht hun volle schuiten naar de treinen.

Daar worden de groenten onder toezicht van rijks-commiezen geladen en verzegeld. En dank zij alweer de krachtige organisatie in het Westland heeft men bij deze en de Duitsche regeering gedaan gekregen, dat zonder oponthoud de treinen de grens passeeren en alles frisch arriveert. Ook voor den langeren export naar Engeland, worden bijzondere maatregelen getroffen.

Toch zal ook hier de „normale toestand" met vreugde worden begroet.

V.

Uit vredige oorden, voor 't oorlogsland ... Groenten, bestemd voor export.

De komkommerkassen hangen evenvol met pracht-exemplaren als in normale tijden!

blijvend zijn? En welke producten zouden zich het meest aan de omstandigheden aanpassen en een loonende cultuur opleveren? Waar zou het heengaan met „Europa's fijnen groenten- en vruchtentuin"?

* * *

De winter is benut geworden voor beschouwingen, bestudeering, navorsching. En voor het nemen van maatregelen. Zou het Westland, het oer-krachtige Westland met zijn stevige verkoop-organisatie geen uitweg zien om zijn producten, befaamd in Engeland, geroemd in Duitschland, aan den man te brengen in die landen, waarheen geen uitvoerverbod den export in den weg stond? Want dat moest en zou gebeuren, het exporteeren, verzekerde ons een der leidende figuren uit 't Westland in 'n interview, wilden anders de 30.000 menschen, die er van den tuinbouw bestaan, niet ten laste van het Steuncomité komen. Want de heele cultuur van het Westland is gebaseerd op export. Een rendabel afzetgebied is Holland-zelf, niet. Daarin wordt door andere streken vrijwel geheel voorzien. Alleen door den export, zoowel naar Engeland als naar Duitschland, kan er enorm veel aan de cultuur worden ten koste gelegd. Zonder den export zou het onmogelijk zijn om een hectare grond zoo kostbaar te maken met kassen, waterleiding en arbeidskrachten, dat zoo'n stukje grond duizenden guldens per jaar opbrengt.

De menschen riepen om sluiting der grenzen omdat dan de groenteprijzen zouden dalen. Er is zelfs door een geïllustreerd blad geschreven dat de duurte der jonge

Hollandsche fijne vruchten vinden ook nu in Engeland gretig aftrek.

van men duizelde, eenvoudig omdat de primeurs niet uit het buitenland betrokken konden worden.

En voor de grove producten kwam de voorspelling ook niet uit, van tuinders-standpunt althans.

De aardappelen stonden einde Juni ondanks uitvoer

Aardappelen en uien voor het buitenland gaan grif weg.

De lange trein die dagelijks in den laten avond van den Loosduinschen overweg vertrekt met groenten voor Duitschland en die zonder oponthoud overal tijdig arriveert.